

Література:

1. Хожило І.І., Липовська Н.А. Досвід реалізації експерименту з підготовки здобувачів вищої освіти III рівня (PHD) за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» в навчально-науковому інституті державного управління НТУ «Дніпровська політехніка». Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права, № 1, 2022. URL: chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/161/143

2. Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/44-2022-%D0%BF>

3. Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії Постанова Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-mentu-z-prisudzhennya-stupenya-doktora-filosofiyi>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-267-1/05>

PRIORITY AREAS OF CULTURAL AND EDUCATIONAL INTEGRATION OF UKRAINE INTO THE EUROPEAN UNION

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Vasylyshyna N. M.

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor at the Foreign Languages and Translation Department of the National Aviation University Kyiv, Ukraine

Василишина Н. М.

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри мови іноземних мов та перекладу Національного авіаційного університету, м. Київ, Україна

На сьогодні для України, враховуючи швидку зміну ситуації у світі та появу нових регіональних та глобальних гравців, а також виокремлення нових пріоритетів зовнішньополітичного курсу країн Європейського Союзу, важливою є активізація відносин з ЄС з метою:

- збереження та наповнення новим змістом стратегічних відносин, відновлення ролі пріоритетного партнера на пострадянському просторі;
- співпраці для використання досвіду та підтримки щодо вступу до європейських та євроатлантичних структур;

- забезпечення можливості диверсифікації енергоносіїв, активної ролі України у формуванні нової системи транспортних комунікацій;
- створення сприятливих умов для надходження в Україну значних інвестицій за вигідними умовами та українських інвестицій, відкриття ринку збуту для багатьох видів українських товарів, військово-технічної, сільськогосподарської продукції;
- створення нової системи безпеки в Чорноморсько-Каспійсько-Близькосхідному просторі, співпраця в урегулюванні регіональних конфліктів [3; 6; 9].

Процеси глобалізації та інтеграції, демократичні перетворення в соціально-політичному та економічному житті детермінують масштабні зміни в сучасному культурно-освітньому просторі українського суспільства. Розвиток вищої освіти України визначається у загальному контексті європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності української та світової культури.

Процес об'єднання Європи відбувається на основі Болонської декларації і супроводжується створенням спільного освітнього і наукового простору та розробкою єдиних критеріїв і стандартів у цій сфері. Болонський процес спрямований на формування єдиного відкритого європейського простору у сфері освіти; впровадження кредитних технологій на базі європейської системи трансферу кредитів; стимулювання мобільності і створення умов для вільного пересування студентів, викладачів, науковців у межах європейського регіону; спрощення процедури визначення кваліфікацій, що сприятиме працевлаштуванню випускників і студентів на європейському ринку праці [2; 3].

М. Елброу доводить, що суспільства потрібно розглядати лише як систему в оточенні інших систем і, таким чином, як субсистему світової спільноти. Як відзначають Е. Гідденс, М. Кастельс, Ф. Феррароті, І. Валлерстайн, глобалізація передбачає цілком нове ставлення до простору і часу [1; 5; 7].

Крім того, можна сказати, що переважною більшістю вчених цей процес повсюдних суцільних загальносуспільних перетворень трактується як позитивний. Утім в кожній сфері життя суспільства глобалізація активізує цілий комплекс проблем:

- у виробничо-економічному вимірі – лібералізація ринку і символізація фінансової сфери, а також необхідність захисту стратегічно важливих галузей від економічної неефективності;
- у соціальній сфері – динаміка багатства і бідності, проблема нерівності, безробіття, неконтрольована міграція, демографічні, а також викликані техногенною діяльністю екологічні проблеми;

– у політичному вимірі – деєтатизація (тобто проблема прозорості державних кордонів), протистояння глобалізму і антиглобалізму, феномен міжнародного тероризму;

– у культурному вимірі – проблеми культурної, релігійної та національної ідентичності, расизму, упередженості та культурного конфлікту, уніфікації й таких її наслідків, як *масовізація та соціокультурна шаблонізація* [1; 3; 4; 9].

На нашу думку, шляхи розв'язання наявних та потенціальних проблем сучасності виробляються самими процесами глобалізації, адже для вирішення глобальних питань потрібна глобальна співпраця, яка потребує тієї ж глобальної інтеграції, ідентифікації та солідарності. Отож, необхідністю є вироблення механізмів, направлених на вирішення окреслених проблем задля об'єднання індивідів, соціальних груп, спільнот навколо спільних інтересів та їх інтеграції в єдиному глобальному просторі на основі системи загальнолюдських цінностей та планетарної етики, залишивши позаду упередження, ворожнечу, дискримінацію та націоналізм [4; 9].

Прагнення до глобалізації у всіх сферах життєдіяльності людини – відмітна риса сучасної культурної ситуації. Це прагнення діє у всіх сферах життя: від нав'язування єдиних стандартів та виникнення транснаціональних корпорацій у сфері промислового виробництва до впровадження єдиних норм та цінностей моралі і єдиної моделі державного устрою. У цьому відношенні світовий простір стає однаковим та уніфікованим. Без уніфікації і стандартизації, тобто без вироблення законодавчо закріплених єдиних норм і стандартів, говорити про глобалізацію не має сенсу [5; 7; 9; 11].

Тому глобалізація ґрунтується саме на зазначених процесах. *Уніфікація* являє собою впровадження і використання комплексу процедур, рішень і норм, покликаних створити єдину «систему координат», єдиний взаємозалежний однорідний простір у тій сфері, де вона здійснюється. *Стандартизація* – це процес запровадження єдиної сітки загальнообов'язкових стандартів. Таким чином, процеси стандартизації та уніфікації тісно пов'язані між собою і доповнюють один одного [12].

Сучасний світ став таким, який він є, багато в чому завдяки розвитку та інтенсифікації засобів комунікації та інформаційних технологій, тому особливу увагу при аналізі сучасних глобалізаційних процесів ми звернемо на проблему комунікації і проблеми, пов'язані з комп'ютеризацією та Інтернетом, який також, по суті, виконує роль засобу масової комунікації. Глобальні зміни, що носять часом катастрофічний характер, багато в чому стимулюються саме розвитком комунікаційних можливостей та освоєнням віртуального простору.

Протягом останніх п'ятнадцяти років процес стрімкої глобалізації значною мірою трансформує національну систему вищої освіти. Саме тому, досить важливим є з'ясування тенденції стрімкого розвитку вищої освіти врахувавши умови глобалізації культури, а також виокремити її наслідки, спробувати розмежувати твердження глобалізації й інтеграції стосовно освітянського простору.

І. Бурачек вважає, що неперервним процесом функціонування системи вищої освіти є її постійне ускладнення відносин глобалізованого та високо-інформаційного суспільства, що зазвичай беруть отожднювати з поняттями, такими як: інтернаціоналізація та глобалізація. Розглядаючи дану проблему, освітня інтернаціоналізація створює вільним процес обміну викладачами та студентами з різних країн світу, а також створює єдині спеціальні навчальні програм. Глобалізаційний аспект знайшов своє відображення в індивідуалізації навчальних планів щодо певного типу фахівців з врахуванням вимог глобальних ринків праці. На сьогодні дані процеси прямо стосуються функціонування та розвитку університетів, так як це робить досить актуальним завдання постійного поширення нашої національної культури, змушує стандартизувати навчання і, як не дивно, значно звужує можливості бюджетів країни, що знаходиться в прямій залежності від лівової частини фінансування вищої освіти [3; 10; 12].

На заклади вищої освіти покладено основне завдання – адаптація до вимог глобалізаційної епохи. Варто підкреслити, що сучасний конкурентоспроможний університет повинен постійно враховувати сучасні зміни суспільства стосовно культурного та наукового технічного розвитку, задля того, щоб мати можливість знайти себе в реаліях сьогодення [8; 12].

Якщо спробувати узагальнити головні погляди науковців, то стає зрозумілим, що процес інтернаціоналізації в галузі вищої освіти призводить до посилення інтеграції закладів вищої освіти та освітніх систем, а глобалізаційні процеси – посилюють їх конкуренцію. На сьогодні університети є основним соціальним інститутом сучасного суспільства. Глобалізаційна культура системи вищої освіти в нашій державі в першу чергу пов'язана з процесом інноваційної освіченості суспільства. Виникає певна складність, що обумовлюється тривалим включенням до Українського простору тоталітарної системи. Як наслідок, її економіка, а також соціальна та культурна сфери не мали змоги вільно та самостійно розвиватися.

Література:

1. Бичок А. Міжкультурна комунікативна компетентність як інтегративна характеристика професійної компетентності фахівця

зовнішньоекономічної діяльності. *Наукові записки КДПУ. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*, 2012. Вип. 104 (2). С. 335–339.

2. Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексеєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. К.: Інформ. системи, 2010. 342 с.

3. Горбунова Л., Дебич М., Зінченко В. Інтернаціоналізація вищої освіти в Україні: методичні рекомендації. К.: ІВО НАПН України, 2016. 158 с.

4. Вплив глобалізації на розвиток сучасного світу: веб-сайт. URL: <http://www.vidkryti-ochi.org.ua>.

5. Вступ до права Європейського Союзу: навч. посіб. / Р.А.Петров, З.Й. Опейда, Д.Е. Федорчук, А.О. Вакуленко. Донецьк, 2001. 150 с.

6. Галасюк С. С. Місце України в структурі світового туристичного ринку. Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць. Одеса: ОДЕУ, 2008. Вип. 33. С. 373–379.

7. Галасюк С. С. Формування туристичної політики України в контексті міжнародного досвіду. Розвиток сталого туризму: виклики і можливості для туристичного та готельно-ресторанного бізнесу: матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції, 12 квітня. 2017 р. Одеса: ОНЕУ, 2017. С. 22–26.

8. Галасюк С.С. Основні напрями розвитку туристичного ринку Великої Британії. Індустрія гостинності в країнах Європи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 2009 р. Сімферополь: КІБ, 2009. С. 31–33.

9. Галасюк С.С. Основні напрями розвитку туристичного ринку Німеччини. Індустрія гостинності в країнах Європи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 2008 р. Сімферополь: КІБ, 2008. С. 42–44.

10. Діденко О. В. Європейський досвід підготовки фахівців авіаційної галузі для охорони зовнішніх кордонів ЄС. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогіка. 2018. Вип. 2. 12 с. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2018_2_8

11. Європейський Союз. Співробітництво України з Європейським Союзом в галузі туризму: веб-сайт. URL: http://lgtinfo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=73&Itemid=68&lang=ru.

12. Жарська І. О. Сучасний стан і тенденції розвитку освітніх послуг в Україні: статистичні оцінки. *Статистика України*. 2014. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/su_2014_2_10.